

Notat

Sak 2024/330

Dokumentet sendes til:

Reguleringsmyndigheten for energi
(RME)

Saksbehandler/Adm. enhet:

Gro Ballestad/KOT
Sign

.....
Ansvarlig/Adm. enhet:

Steinar Aksnes/KOT

Sign:

.....

Til orientering:

Dokument ID: 2024/330

Dato: 22.03.2024

---

1 BAKGRUNN

Flaskehalsinntekter skal iht. regelverket i 3dje energimarkedspakke¹ benyttes til dekning av definerte kostnader.

Statnett utarbeider hvert år en rapport over bruk av flaskehalsinntekter. Rapporten omfatter utlandsforbindelser mot Sverige, Danmark, Tyskland og Nederland.

Rapporten sammenstiller flaskehalsinntekter som oppstår på disse forbindelsene ("relevante flaskehalsinntekter") mot kostnader ved å øke/opprettholde tilgjengelig kapasitet på disse forbindelsene ("relevante kostnader").

Basert på denne rapporten skal RME verifisere at de relevante flaskehalsinntektene er benyttet i tråd med regelverket.

RMEs verifisering gis i form av et vedtak.

2 SAMMENDRAG

Statnett mottok i 2023 i alt 4.033 mill nok i flaskehalsinntekter fra forbindelser som omfattes av rapporteringen. Inntektene er benyttet til dekning av relevante kostnader iht. regelverket gitt i grensehandelsforskriften. Spesifisert fordeling framgår av tabell 5.2.

---

¹ Regulation EC no 714/2009 («Grensehandelsforordningen») - Article 16.6:
Any revenues resulting from the allocation of interconnection shall be used for the following purposes: (a) guaranteeing the actual availability of the allocated capacity; and/or (b) maintaining or increasing interconnection capacities through network investments, in particular in new interconnectors.

3 FLASKEHALSINNTEKTER

Kraftmarkedet er delt inn i prisområder. Norge har 5 prisområder (NO1-NO5), Sverige har 4 (SE1-SE4) og Danmark har 2 (DK1-DK2).

Kraftpris pr prisområde fastsettes av kraftbørsen for hver time i døgnet basert på aktørenes tilbud og etterspørsel.

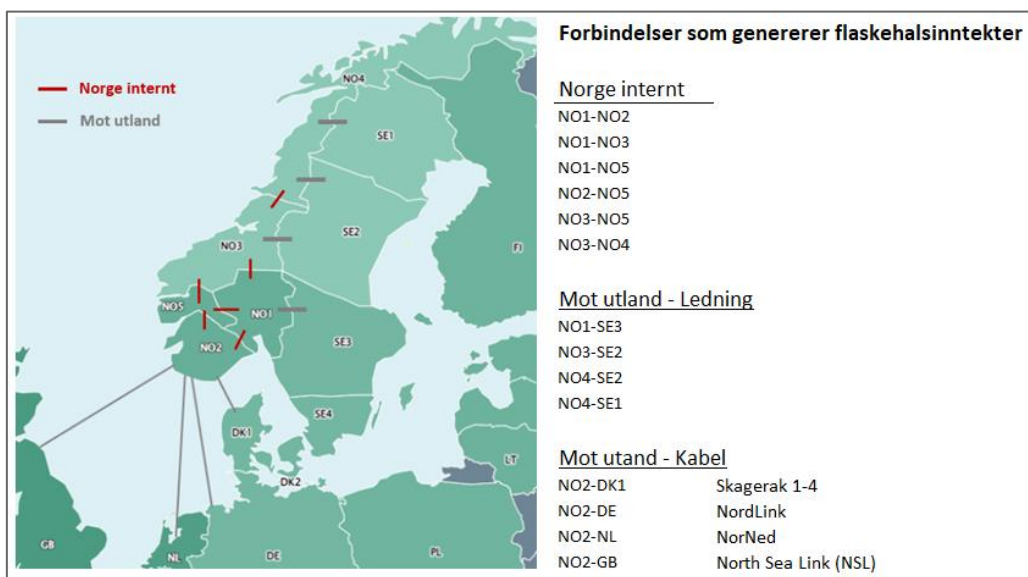
Produsenter får betalt prisen som gjelder i området de leverer inn kraft mens forbrukere betaler prisen som gjelder i området de forbruker kraft.

Markedet sørger for at kraften alltid flyter fra område med lav pris til område med høyere pris. Det vil dermed oppstå en inntekt når kraft overføres mellom områder med forskjellig kraftpris. Denne inntekten kalles flaskehalsinntekter.

Flaskehalsinntekter som oppstår som følge av kraftutveksling mellom forskjellige land deles 50/50 mellom TSO² "på hver side" av forbindelsen mens inntekter som oppstår som følge av kraftutveksling mellom prisområdene innenfor landets grenser i sin helhet tilfaller den nasjonale TSO.

Oppgjør av det fysiske kraftmarkedet utføres av JAO (Day-ahead) og eSett (intradag). Gjennom disse oppgjørene får produsentene ubetalt områdepris for levert kraft og forbruker betaler områdepris for uttak av kraft, mens flaskehalsinntektene fordeles mellom og utbetales til TSO-ene.

Kartet under viser hvilke forbindelser som genererer flaskehalsinntekter for Statnett (Norge)

² Transmission System Operator (TSO) er forvaltningsorganet som er tildelt overordnet og koordinerende ansvar for transport av energi i form av naturgass eller elektrisitet på et nasjonalt eller regionalt nivå. Statnett er TSO i Norge.

4 NÆRMERE OM INNHOLD I RAPPORTEN

4.1. Flaskehalsinntekter som omfattes av rapporten

Rapporten omfatter flaskehalsinntekter som oppstår på utlandsforbindelsene mot Sverige, Danmark, Tyskland og Nederland.

Flaskehalsinntekter internt i Norge samt mot England (NSL-kabelen) omfattes ikke av regelverket i 3dje elmarkedspakke og inngår følgelig ikke i denne rapporten.

4.2. Definisjon relevante nettanlegg

Relevante nettanlegg er nettanlegg som vurderes som vesentlige og relevante for kapasitet mot utlandet. Dette omfatter

- Skagerak 1-4
- NorNed
- NordLink
- Alle ledninger i transmisjonsnettet internt i Norge, unntatt konkrete radialer
- Stasjonsanlegg som vurderes å befinne seg i "nettmessig nærhet" til relevante utenlandsforbindelser

4.3. Metodikk for beregning av relevante kostnader

I rapporten deles de relevante kostnadene inn i følgende undergrupper:

- Systemdriftskostnader
- Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer
  - Avskrivning
  - Avkastning
- Andre kostnader relatert tidligere nettinvesteringer
  - D/V-kostnader
  - Eiendomsskatt
  - Nettap

4.3.1. Systemdriftskostnader

Rapporten tar utgangspunkt i totale bokførte systemdriftskostnader det aktuelle rapporteringsår. Disse fordeles på relevante nettanlegg sjablonmessig utfra anleggets relative andel av total bokført verdi. Metodikken er nærmere beskrevet i Statnetts notat av 1.3.2021.

4.3.2. Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer

Rapporten viser årets bokførte avskrivninger for relevante nettanlegg samt beregnet kapitalkostnad relatert disse (Avkastning). Ved beregning av avkastning benyttes årets *NVE-rente*.

4.3.3. D/V-kostnader

Rapporten tar utgangspunkt i beregnet *inntektsramme* for Statnett det aktuelle rapporteringsår. Beløpet fordeles på relevante nettanlegg sjablonmessig utfra anleggets relative andel av total bokført verdi. Metodikken er nærmere beskrevet i Statnetts notat av 1.3.2021.

4.3.4. Eiendomsskatt

Rapporten tar utgangspunkt i total betalt /bokført eiendomsskatt det aktuelle rapporteringsår. Beløpet fordeles på relevante nettanlegg sjablonmessig utfra anleggets relative andel av total bokført verdi. Metodikken er nærmere beskrevet i Statnetts notat av 1.3.2021.

4.3.5. Nettap

Rapporten tar utgangspunkt i beregnet *inntektsramme nettap* for Statnett det aktuelle rapporteringsår. Inntektsramme tap legger til grunn årets kraftpris. Beløpet fordeles på relevante nettanlegg sjablonmessig utfra anleggets relative andel av total bokført verdi. Metodikken er nærmere beskrevet i Statnetts notat av 1.3.2021.

4.4. Metodikk for fordeling av flaskehalsinntekter på kostnader

Rapporten viser årets flaskehalsinntekter og hvordan disse er benyttet, dvs. hvilke kostnader flaskehalsinntektene dekker det aktuelle rapporteringsår.

Normalt er de relevante kostnadene høyere enn flaskehalsinntektene. Flaskehalsinntektene dekker dermed ikke alle kostnadene og må følgelig fordeles mellom de forskjellige kostnadskategoriene. Det er verken mulig eller hensiktsmessig å prioritere dekning av noen kostnader fremfor andre. En viktig årsak til dette er at beslutninger om ulike tiltak for å øke eller opprettholde kapasitet på kort og lang sikt bygger på helhetlige vurderinger som gir konsekvenser for en eller flere kostnadskategorier. Konsekvenser for de ulike kostnadskategoriene er dermed et resultat av hva som blir vurdert som de mest hensiktsmessige tiltakene.

Ved rapportering av hvilke kostnader som dekkes av flaskehalsinntekter legges det derfor opp til en **sjablonmessig fordeling** der flaskehalsinntektene fordeles pro-rata mellom hver kostnadskategori.

Eksempelvis utgjør flaskehalsinntekter på relevante forbindelser 50% av "sum relevante kostnader" i 2023 (jfr. tabell 5.2). Den sjablonmessige metoden gir dermed at 50% av kostnadene i hver kostnadskategori dekkes av flaskehalsinntekter i 2023.

Nærmere begrunnelse for den sjablonmessige fordelingen fremgår i Statnetts notat av 1.3.2021.

5 TABELLER

- 5.1. Flaskehalsinntekter pr forbindelse
- 5.2. Relevante kostnader
- 5.3. Flaskehalsinntekter og relevante kostnader - spesifisert
- 5.4. Bruk av flaskehalsinntekter
- 5.5. Bokført verdi relevante nettanlegg

Tabell 5.1.

Flaskehalsinntekter - pr forbindelse		2022	2023
	Sverige	3 716	1 110
	Danmark	1 747	1 077
	Nederland	694	593
	Tyskland	2 051	1 253
Sum flaskehalsinntekter til rapport		8 208	4 033

Tabell 5.2.

Relevante kostnader - pr kategori		2022	2023
Utlandskabler og relevante ledninger og stasjoner innland			
	Systemdriftskostnader	1 703	1 346
i	Spesialregulering	267	145
ii	Kjøp reserver (primær, sekundær, tertiær)	1 234	1 189
iii	Balanse/effektkraft	139	38
iv	Andre systemdriftskostnader	63	- 25
vii	Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	3 609	4 159
vii a)	Avskrivninger	972	1 083
vii b)	Avkastning	2 638	3 075
viii	Andre kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	3 123	2 525
viii a)	D/V-kostnader	1 221	1 330
viii a)	Eiendomsskatt	191	215
viii a)	Nettap	1 711	979
Sum relevante kostnader		8 435	8 029
FLHI i % av relevante kostnader		97 %	50 %

Tabell 5.3. Flaskehalsinntekter og relevante kostnader

Flaskehalsinntekter (FLHI)		2022		2023		
Sverige		3 716		1 110		
Danmark		1 747		1 077		
Nederland		694		593		
Tyskland		2 051		1 253		
Sum flaskehalsinntekter		8 208		4 033		
Relevante kostnader	Utlands kabler / stasjoner	Ledninger	Sum 2022	Utlands kabler / stasjoner	Ledninger	Sum 2023
Systemdriftskostnader	509	1 194	1 703	392	954	1 346
Spesialregulering	80	187	267	42	103	145
Kjøp reserver (primær, sekundær, tertiær)	369	865	1 234	346	843	1 189
Balanse/effektkraft	41	97	139	11	27	38
Andre systemdriftskostnader	19	44	63	7	18	25
Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	1 062	2 548	3 609	1 181	2 977	4 159
Avskrivninger	273	698	972	318	765	1 083
Avkastning	788	1 849	2 638	863	2 212	3 075
Andre kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	933	2 190	3 123	708	1 816	2 525
D/V-kostnader	365	856	1 221	373	957	1 330
Eiendomsskatt	57	134	191	60	154	215
Nettap	511	1 199	1 711	275	705	979
Sum relevante kostnader	2 504	5 931	8 435	2 282	5 747	8 029
Over-/underdekning (-)			-228			-3 996
FLHI /relevante kostn (%)			97 %			50 %

Bruk av flaskehalsinntekter		2022		2023		
Sverige		3 716		1 110		
Danmark		1 747		1 077		
Nederland		694		593		
Tyskland		2 051		1 253		
Flaskehalsinntekter		8 208		4 033		
Bruk av flaskehalsinntekter	Utlands kabler	Ledninger/ stasjoner	Sum 2022	Utlands kabler	Ledninger/ stasjoner	Sum 2023
Systemdriftskostnader	495	1 162	1 657	197	479	676
Spesialregulering	78	182	260	21	52	73
Kjøp reserver (primær, sekundær, tertiær)	359	842	1 201	174	423	597
Balanse/effektkraft	40	95	135	6	13	19
Andre systemdriftskostnader	18	43	61	4	9	13
Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	1 033	2 479	3 512	593	1 495	2 089
Avskrivninger	266	680	946	160	384	544
Avkastning	767	1 800	2 567	433	1 111	1 545
Andre kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	908	2 131	3 039	356	912	1 268
D/V-kostnader	355	833	1 188	188	481	668
Eiendomsskatt	56	130	186	30	78	108
Nettap	497	1 167	1 664	138	354	492
Sum relevante kostnader dekket av fl h.innt.	2 436	5 771	8 208	1 146	2 887	4 033

Tabell 5.4. - Bruk av flaskehalsinntekter

Flaskehalsinntekter - pr forbindelse		2022	2023
	Sverige	3 716	1 110
	Danmark	1 747	1 077
	Nederland	694	593
	Tyskland	2 051	1 253
Sum flaskehalsinntekter til rapport		8 208	4 033

Tabell 5.4. a)

Bruk av flaskehalsinntekter - pr kost.kategori		2022	2023
	<i>FLHI i % av relevante kostnader</i>	<i>97 %</i>	<i>50 %</i>
i	Spesialregulering	260	73
ii	Kjøp reserver (primær, sekundær, tertiær)	1 201	597
iii	Balanse/effektkraft	135	19
iv	Andre systemdriftskostnader	61	-13
vii	Kostnader relatert tidligere nettinvesteringer	3 512	2 089
viii	Andre kostnader relatert tidligere nettinvest.	3 039	1 268
Sum kostnader dekket av FLHI		8 208	4 033

Tabell 5.4. b)

Bruk av flaskehalsinntekter - pr anlegg		2022	2023
	<i>FLHI i % av relevante kostnader</i>	<i>97 %</i>	<i>50 %</i>
	Skagerak 1-4	370	171
	NorNed	398	179
	NordLink	1 669	796
Sum utlandskabler		2 436	1 146
	Relevante ledninger internt i Norge	4 057	2 058
	Relevante stasjoner internt i Norge	1 715	829
Sum kostnader dekket av FLHI		8 208	4 033

Tabell 5.5. Verdi nettanlegg

Verdi nettanlegg		2022	2023
Total bokført verdi anlegg Statnett konsern		69 219	71 860
5.5. a) Bokført verdi relevante nettanlegg			
SK 1-4		1 478	1 443
NorNed		1 605	1 539
NordLink		7 365	7 190
Relevante ledninger		17 519	19 002
Relevante stasjoner		6 993	7 075
Sum relevante nettanlegg		34 961	36 249
5.5. b) % andel av total bokført verdi			
SK 1-4		2,1 %	2,0 %
NorNed		2,3 %	2,1 %
NordLink		10,6 %	10,0 %
Relevante ledninger		25,3 %	26,4 %
Relevante stasjoner		10,1 %	9,8 %
Sum relevante nettanlegg		50,5 %	50,4 %